

Respons

Irak: Statsløse palestinere i Bagdad og Basra

Problemstilling/spørsmål:

- Er palestinerne i Bagdad og Basra fortsatt, i lys av den forbedrede sikkerheten i de to byene, utsatt for overgrep?
- Hvis ja, er det fordi de er palestinere, eller kan det ha andre årsaker?

Innledning

De statsløse palestinerne i Irak hadde både beskyttelse og fikk til en viss grad fordelaktig behandling av Saddam Husseins regime, som satt til 2003. Etter dette er palestinerne i stor grad blitt overlatt til seg selv, og de har vært sterkt utsatt for overgrep utført av befolkning og militser. I tillegg har myndighetene nølt med å akseptere deres opprinnelige oppholdsgrunnlag, men så langt ikke endret det.

Den følgende informasjonen gjelder Bagdad, der de fleste bor. For Basra er det ikke funnet opplysninger.

Generell situasjon

Det er lite informasjon å finne om situasjonen for de statsløse palestinerne i Irak slik den har utviklet seg etter at sikkerhetssituasjonen i landet begynte å bedre seg i 2008. Det meste av det som er rapportert om palestinernes situasjon i Bagdad, bygger på informasjon fra før dette tidspunktet. Den rapportering som likevel bygger på nyere informasjon, gjelder for det meste forholdene i flyktningleirene al-Walid (i Irak) og al-Hol og al-Tanf (i Syria), alle tre ligger i grenseområdene mellom de to landene. Rapportene tar i mye mindre grad for seg forholdene for de som lever i Bagdad.

Det svenske Migrationsverket bygger i sin rapport på informasjon innhentet i november 2008. Rapporten omtaler palestinerne som en av de mest utsatte gruppene i Irak etter 2003, men påpeker også at de irakiske myndighetene i den senere tid har begynt å treffe tiltak for å bedre situasjonen for dem. Rapporten bringer ellers ikke så mye informasjon, men nevner at palestinerne har generell adgang til offentlige helsetjenester og utdanning på lik linje med irakere. De palestinere som har tatt tilflukt i leirene ved den syrisk-irakiske grensen, vil

uhindret av myndighetene kunne returnere til stedene de bodde i Irak om de ønsker det. Standarden i al-Walid leir har ellers nylig blitt oppgradert.

De palestinerne som ankom Irak i 1948 og 1967 har en oppholdsstatus som tilsvarer permanent oppholdstillatelse. Disse palestinerne kan søke om pass fra irakiske myndigheter. De har grønne ID-kort. Palestinerne som ankom i 1991, i det vesentlige fra Gulf-statene, samt en gruppe som skal ha ankommet i 2003, har røde ID-kort (Migrationsverket 2009, s. 16). Disse kan ikke få pass fra irakiske myndigheter, men henvises til å søke om reisedokumenter fra palestinske selvstyremyndigheter eller fra det landet de eller deres forfedre ble registrert i som flyktninger i 1948 eller 1967.

I det amerikanske utenriksdepartementet årsrapport for 2009 om menneskerettighets-situasjonen i Irak, blir det opplyst at det er totalt i underkant av 15000 palestinere igjen i landet. I arbeidet med å registrere dem i sammenheng med utstedelse av ID-kort, hadde myndighetene per 2008 registrert ca 10500 i Bagdad og 3000 i Basra og Ninewah (US State Department 2009).

Ifølge nyhetsbyrået IRIN tok registreringen sikte på å skaffe oversikt over hvor mange fra 1948 og 1967 samt deres etterkommere som er i Irak og hvor i landet de bor. Hensikten skal være å få dem inn under offentlige støttetiltak og -programmer. I forbindelse med registreringen vil alle disse bli gitt nye ID-kort som identifiserer dem som flyktninger (IRIN 2008).

US State Departments årsrapport viser ellers til at det har vært en generell reduksjon i antall anslag mot palestinere fra slutten av 2007, og at det i 2008 var rapportert kun et fåtall tilfeller. Det forekommer fortsatt tilfeller av vilkårlig arrestasjon og forvaring, og enkelte skal være blitt forulempet av irakiske sikkerhetsstyrker i forbindelse med husrazziaer. Palestinere skal også i 2008 ha blitt utsatt for enkelte tilfeller av økonomisk utnyttelse fra myndighetenes side, opplever diskriminering og har mangelfull beskyttelse. Det er likevel ikke lenger mange som flykter. Myndighetene samarbeider med UNHCR om bistand og beskyttelse til palestinerne. De som er i al-Walid leir skal leve under dårlige forhold (US State Department 2009).

Blir palestinerne utsatte fordi de er palestinere, eller av andre grunner?

Det synes temmelig klart at palestinerne for et par år siden utgjorde en utsatt gruppe, fordi de ble sett på som en gruppe som hadde hatt en sterk kobling til Saddam Hussein, og dermed ble stigmatisert etter hans fall. Samtidig som de ble forfulgt av militser og elementer i befolkningen, unnlot myndighetene å bistå dem med beskyttelse og en avklart oppholdsstatus (Wengert & Alfaro 2006).

Myndighetene synes å ha endret sin holdning til palestinerne fra å unnlate å ta ansvar for dem, til å akseptere dem. Myndighetene vil ikke hindre dem i å vende tilbake til sine hjemsteder i Irak, og har signalisert at de forbereder offentlig bistand til dem.

Reduksjonen i omfanget av anslag mot palestinerne, og myndighetenes antatt mer imøtekommende holdning til dem, kan sees som en indikasjon på at palestinerne i mindre grad er utsatte nå enn for et par år siden. Dersom deres stilling på nytt skulle bli mer utsatt, er det imidlertid for tidlig å si om det vil være på grunn av deres opprinnelse eller av andre årsaker.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Referanser

- Alfaro, Michelle & Wengert, Gabriela (2006, august). Can Palestinian refugees in Iraq find protection? *Forced Migration Review* 26. Tilgjengelig fra <http://www.fmreview.org/FMRpdfs/FMR26/FMR2609.pdf> [lastet ned 19. mars 2009]
- IRIN (2008, 27. august). Some Palestinian refugees to get special IDs. *IRIN News*. Tilgjengelig fra <http://www.irinnews.org/Report.aspx?ReportId=80016> [lastet ned 25. mars 2009]
- Migrationsverket (2009, 13. januar). *Utredningsresa till Bagdad*. Stockholm: Migrationsverket. Tilgjengelig fra <http://migrationsverket.se/include/lifos/dokument/www/09011653A.pdf> [lastet ned 26 mars 2009]
- US State Department (2009, 25. februar). *2008 Country reports on human rights practices – Iraq*. Washington D.C.: US State Department, Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor. Tilgjengelig fra <http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2008/nea/119116.htm> [lastet ned 26 mars 2009]